

ELS DRS. BOTET, UNA NISSAGA DE METGES PER A IGUALADA

BOTET i DEL CASTILLO, Francesc X.

RESUM: Al número 60 de la Rambla Sant Ferran d'Igualada hi podem trobar una bonica casa modernista que ha acollit, des de fa més de 100 anys, un metge de la mateixa família donant servei als ciutadans d'Igualada. En aquest treball hom resum la vida dels dos més emblemàtics, el Dr. Francesc Botet i Pallarès i el Dr. Francesc Botet i Casadesús.

Paraules Clau: Botet, Igualada, Hospital Comarcal, Creu Roja

RESUMEN: En el número 60 de la Rambla San Fernando de Igualada podemos encontrar una bonita casa modernista que ha acogido, desde hace más de 100 años, un médico de la misma familia dando servicio a los ciudadanos de Igualada. En este trabajo se resumen la vida de los dos más emblemáticos, el Dr. Francisco Botet y Pallarès y el Dr. Francisco Botet y Casadesús (1933-1955).

Palabras Clave: Botet, Igualada, Hospital Comarcal, Cruz Roja

Corria l'any 1924 quan dos íntims amics barcelonins van acabar la carrera de medicina. Ara tocava buscar la millor manera d'exercir-la i un d'ells, el Francesc Botet i Pallarès va acceptar una plaça de metge de poble a la comarca de l'Anoia, concretament a Copons. El Francesc va intentar de totes les maneres imaginables convèncer el seu amic Josep Rodríguez que se n'anés amb ell a la Catalunya central, però el Josep era molt barceloní, molt urbanita i no volia marxar de la seva estimada Barcelona. Van passar els mesos, la situació laboral a Barcelona no era massa bona i fou per això que quan el Francesc li va dir que hi havia una plaça lliure a Prats de Rei, el Josep va confondre's amb Molins de Rei i va pensar que no era massa lluny de Barcelona i que valia la pena acceptar-la. El problema fou que el Josep va tenir una confusió geogràfica: la plaça que li havia comunicat el seu amic tenia a veure amb un Rei, però no era a Molins, sinó a Prats de Rei, un bonic poblet més al nord que Copons i famós per la batalla que hi tingué lloc al 1711 en el decurs de la Guerra de Successió. Podreu comprendre l'esglai i posterior depressió que va patir el pobre Dr. Rodríguez quan va ser conscient de la seva errada i el desterrament voluntari cap a les terres de l'interior.

Però com els acostuma a passar a les bones persones, aquest fet va ser la seva gran sort, perquè allà va conèixer una meravellosa noia igualadina, la Maria Enrich, que va ser l'amor de la seva vida i amb la qual va fundar una família fantàstica.

El Francesc Botet, per la seva banda, va aconseguir el trasllat a Igualada i es va formar en l'especialitat de traumatologia. A la capital de l'Anoia també va trobar l'amor de la seva vida, la Isabel Casadesús, filla de l'insigne metge igualadí

Francesc Casadesús que vivia i visitava al pis principal de la seva casa modernista de la Rambla Sant Ferran d'Igualada.

El Francesc i la Isabel es van instal·lar al pis entresol de la mateixa casa i van tenir 2 fills, l'Amàlia i el Francesc, nascut l'any 1933. Malauradament, la Isabel va morir prematurament i el Dr. Botet, fent honor a l'amor que li havia professat, no es va tornar a casar mai més.

Entretant, el seu amic Josep Rodríguez, havia fet un cop de cap i se n'havia anat a París a formar-se en l'especialitat de toco-ginecologia. En tornar, el Dr. Botet, el Dr. Rodríguez i el Dr. Solà, insigne cirurgià barceloní que també va desenvolupar la seva carrera professional a Igualada, es van incorporar al sanatori dels pares Caputxins, situat al Passeig Verdaguer d'Igualada, i es van encarregar de transformar-lo en un modern hospital del segle XX. Per això, durant molts anys i fins que no va tenir lloc el trasllat de l'hospital a l'actual edifici de l'Avinguda de Catalunya, hi va haver 3 sales cadascuna de les quals va ser batejada amb el nom d'un dels 3 destacats metges que tant van fer per l'Hospital d'Igualada.

El Dr. Botet anestesiant un pacient intervingut pel Dr. Solà

El Dr. Botet que, a més de traumatòleg, va exercir d'anestèsista i radiòleg a l'hospital, també tenia consulta oberta a casa seva, a la Rambla Sant Ferran, on exercia de metge "global" o el que avui anomenem metge de família, inclosos els infants. En aquella època existia el concepte dels "conduïts". És a dir, els pacients

pagaven una quantitat fixa cada mes al metge de la seva confiança i el metge els assegurava una cobertura les 24h del dia, tots els dies de la setmana. Era una mena de mútua individual i unipersonal que donava seguretat a les persones en una època en que la cobertura sanitària era molt més precària que l'actual i, per descomptat, no era ni universal ni gratuïta.

Del Dr. Francesc Botet, se'n poden dir moltes coses i totes bones, però la qualitat que destacava per sobre de totes les altres era la seva bonhomia.

L'any 1938, amb 37 anys, ell i el Dr Rodríguez, que ja eren pares de família, van ser reclutats per l'exèrcit republicà i van participar com a metges en la batalla de l'Ebre. En acabar la guerra, tots dos van purgar amb uns mesos de camp de concentració la seva pertinença a l'exèrcit legítim.

Alhora, cal recordar que el Dr. Botet va amagar a casa seva, durant tota la guerra, la seva cunyada, la germana de la seva dona, la monja escolàpia Josefina Casadesús, que va arribar des de Barcelona fugint de les matances de religiosos.

Després de sortir del camp de concentració, el Dr. Botet va recuperar el seu cotxe que un pacient seu li havia mantingut amagat tota la guerra en un paller d'una casa de pagès. L'alegria li va durar dos dies, perquè el cap de la Falange local l'hi va requisar i, atès que vivia a la mateixa Rambla Sant Ferran, el Dr. Botet l'havia de veure passar cada dia en el seu propi cotxe mentre ell havia de travessar caminant tota la ciutat per anar a treballar a l'hospital.

El Dr. Botet i el Dr. Rodríguez davant de l'Hospital Comarcal

El Dr. Francesc Botet i Pallarès era un gran afeccionat a l'esport. A Barcelona vivia al barri de la Ribera, prop de Santa Maria del Mar, i pràcticament cada dia baixava a nedar al mar.

Al poc temps de ser a Igualada, va impulsar la construcció de la piscina del Molí Nou que va ser inaugurada el 1934 amb el naixement del Club Natació Igualada, que el va reconèixer, anys més tard, com a soci d'honor.

Va col·laborar sempre desinteressadament amb tot allò que estava relacionat amb l'esport. Feia el reconeixement mèdic i signava les fitxes federatives de la majoria d'esportistes igualadins i anoiencs. Donava cobertura mèdica a la majoria d'esdeveniments esportius de la comarca i tractava tots els esportistes que patien lesions.

La seva dedicació altruista al món de l'esport li va valdre molts reconeixements de les federacions de Futbol, Boxa, Patinatge, Ciclisme i Natació. A més, durant molts anys, la Unió Ciclista Igualadina va organitzar una prova ciclista en memòria del Dr. Botet Pallarès i la Unió Esportiva Montserrat organitza, des de l'any posterior a la seva mort al 1979, el Trofeu de futbol "Ciutat d'Igualada memorial Dr. Botet", que a l'any 1995 es va convertir en Memorial Drs. Botet per incorporar-hi, també, al seu fill, prematurament traspasat.

Molta gent d'Igualada i l'Anoia pot explicar anècdotes que reflecteixen la bonhomia del Dr. Botet Pallarès. Val a dir que mai va cobrar als pacients d'origen humil que accedien a la seva consulta i que sabien que serien tractats igual que els que pagaven. Fins i tot els donava les medicines que necessitaven o els les pagava de la seva butxaca. La seva bondat arribava a l'extrem de visitar i donar medicació als guàrdies civils i les seves famílies del quarter d'Igualada que, en cas de malaltia, tenien l'obligació d'acudir a l'Hospital Militar de Barcelona en una època en que el viatge durava més de dues per una carretera nacional II que havia de pujar el port del Bruc i passava per l'interior de múltiples poblacions.

L'any 1943, el Dr. Francesc Botet i el Sr. Josep Farrés funden l'Assemblea local de la Creu Roja a Igualada. El Dr. Botet en va ser el primer president fins al 1966 quan fou rellevat pel seu fill. La seva obra al capdavant de la Creu Roja va ser com una extensió de la seva tasca humanitària duta a terme com a metge. En aquells anys, l'activitat de l'entitat era eminentment de socors i emergències. Els voluntaris eren sanitaris i camillers que actuaven en accidents i urgències, amb actuacions 'in situ' i posteriors trasllats a l'hospital d'Igualada.

Els anys passen i la gent va morint, però molts igualadins encara recorden aquell metge elegant que vestia guants i barret a l'hivern, que no s'enfadava mai, que sempre tenia una paraula amable i que estava disposat a ajudar a qui ho necessités, qualsevol dia i a qualsevol hora. Generós i bona persona serien els dos adjectius que definirien la personalitat del Dr. Botet i Pallarès que va morir l'any 1979 d'un enfisema pulmonar, als 66 anys.

El 27 de març de 1933 va néixer, a la casa modernista de la rambla Sant Ferran, Francesc Botet i Casadesús, fill del Dr. Francesc Botet i Pallarès i nét del Dr. Francesc Casadesús i Bas. Va estudiar a l'Escola Pia d'Igualada, es va llicenciar

en Medicina i Cirurgia a la Universitat de Barcelona i es va formar en l'especialitat de cirurgia a l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau. El cap d'any de 1962, el Francesc el va passar a Salamanca, convidat per un company resident de l'hospital de Sant Pau. Allà va conèixer la María Dolores, una guapa salmantina amb més aspecte de danesa que de castellana pel seu cabell ros i els seus ulls verds, filla d'un catedràtic de dret de la Universitat de Salamanca. Després d'un prometatge complicat per la distància, que obligava a en Francesc a conduir tota la nit dels divendres per passar el cap de setmana amb la seva promesa i tornar a passar tota la nit del diumenge conduint per arribar a primera hora del matí, just a temps de començar a treballar, es van casar el 1963 i es van instal·lar al pis principal de la casa on havia nascut, la casa del seu avi el Dr. Casadesús. Així doncs, durant una colla d'anys, dos doctors Botet van estar oferint els seus serveis als ciutadans d'Igualada a la mateixa casa, un al pis principal i l'altre a l'entresòl. Des que va obtenir el títol d'especialista en Cirurgia i Traumatologia, el Dr. Botet i Casadesús va desenvolupar tota la seva activitat professional a Igualada.

Drs. Botet. Pare fill i nét

Podem dir que les passions del Dr. Botet van ser, per aquest ordre, la seva família, la cirurgia, la Creu Roja i l'esport.

A banda d'un gran jugador de tennis, el seu esport preferit, fou un molt bon nedador i això li va permetre sumar a totes les vides salvades com a cirurgià la de dos banyistes imprudents en dies de tempesta, un a Calafell i l'altre, anys més tard, a la platja portuguesa d'Estoril.

Va tenir dos fills, la Meritxell i el Xavier. Aquest darrer també va esdevenir, al cap d'uns anys, cirurgià i ha mantingut oberta la consulta que fou del seu pare a la rambla Sant Ferran.

En l'àmbit de la Creu Roja, el Dr. Botet Casadesús va rellevar el seu pare com a president de l'assemblea local d'Igualada l'any 1966 i ho va ser fins a la seva mort l'any 1995. La joventut i capacitat del nou president va donar un important impuls a l'entitat que va assumir diferents reptes abastant noves àrees d'actuació, que s'afegien als socors i emergències, entre les que podem destacar l'atenció als infants o a la gent gran. El seu concepte era que la Creu Roja havia d'arribar allà on l'estat no arribava i cobrir les mancances governamentals.

El Dr. Botet Pallarès condecorat per la Creu Roja en presència del seu fill

L'any 1974, sota l'impuls del Dr. Botet, es va fundar a Igualada la primera escola de socorrisme de Creu Roja a l'estat espanyol.

L'any 1983 es va inaugurar el nou edifici de la Creu Roja a Igualada, fet que suposava la culminació d'un somni i d'un gran esforç dut a terme per tota la gent de l'entitat, liderats pel Dr. Botet.

L'any 1989 es va posar en marxa l'àrea de Benestar Social i posteriorment es va crear la figura tècnica del coordinador, dues innovacions que van acabar adoptant moltes altres assemblees de Creu Roja a tot l'estat.

La seva feina al capdavant de la Creu Roja d'Igualada no havia passat desapercebuda i l'any 1975 el president Pau Negre el va nomenar vicepresident de l'Assemblea Provincial de Creu Roja a Barcelona, càrrec que va mantenir durant un munt d'anys amb la confiança d'altres presidents provincials.

A banda de tenir oberta la consulta a la seva casa de la rambla Sant Ferran, l'activitat professional del Dr. Botet va estar sempre vinculada a l'Hospital d'Igualada.

Els Drs. Botet, pare i fill, treballant a l'Hospital Comarcal d'Igualada

En tornar de l'hospital de la Santa Creu i Sant Pau amb el títol d'especialista en Cirurgia i Traumatologia, es va incorporar com a adjunt del Dr. Solà a l'hospital de la seva ciutat. Això li va permetre, a més, el privilegi de treballar al costat del seu pare.

El 1965 va ser nomenat cap d'urgències i arran d'això, per primera vegada, l'hospital va tenir unes urgències operatives les 24 hores del dia tots els dies de l'any. Aquest fet va significar una gran avenç en la qualitat de l'atenció sanitària pels igualadins i anoiencs.

A principis dels 70, el Dr. Botet va obtenir les places en propietat de cirurgia i de traumatologia de l'Insalut i, poc després, amb la jubilació del Dr. Solà Surís, va assumir el càrrec de cap de servei de cirurgia de l'hospital Comarcal d'Igualada. Un dels seus molts encerts al capdavant d'aquest servei va ser saber-se envoltar d'un grup de cirurgians ben capacitats i amb una gran talla humana que va fer que l'ambient de treball durant les dècades següents fos rigorós i fraternal alhora.

L'any 1968 es va inaugurar l'escola d'infermeria d'Igualada, un altre dels projectes que el Dr. Botet va impulsar en benefici de la gent de la seva ciutat i comarca, que va donar formació i sortida professional a desenes de noies i algun noi.

El Dr. Botet intervenint un pacient a l'Hospital Comarcal d'Igualada

A principis dels 80, la Junta de Govern li va demanar que assumís la direcció mèdica de l'hospital. L'única condició que hi va posar el Dr. Botet fou no haver de renunciar a la direcció del servei de cirurgia ni a la seva activitat assistencial. La condició va ser acceptada i així va poder desenvolupar la responsabilitat de dirigir l'hospital sense deixar de visitar i operar pacients. Sota la seva direcció es van incorporar nous serveis com la UCI i es va aconseguir el concert amb l'Institut Català de la Salut que assegurava la viabilitat econòmica del centre.

Com a director mèdic va ser un líder carismàtic que va lluitar sempre pel benestar de tots els treballadors de l'hospital i l'excel·lència en qualitat assistencial per davant d'altres conceptes. En aquests objectius va comptar amb la complicitat de la gerència i amb el suport de la majoria (per no dir de tots) els professionals de l'Hospital Comarcal.

Per les mans del Dr. Botet Casadesús van passar milers d'igualadins i anoiencs. No és gens exagerat dir que molts d'ells van millorar o salvar la seva vida gràcies a la seva tasca com a cirurgià i al capdavant de la Creu Roja.

Pel que fa als esports, el Dr. Botet Casadesús va seguir la mateixa línia que el seu pare. Va col·laborar desinteressadament amb totes les institucions igualadines i anoiencs que li ho van demanar. Va ajudar a fundar, i en va ser el seu metge durant molt de temps, de l'Igualada Hoquei Club. També va ser el metge del

Futbol Club Igualada durant molts anys. Va signar les fitxes federatives de desenes d'esportistes cada any ajudant a estalviar molts diners als clubs modestos. També va ser el metge de la Unió Ciclista Igualadina. Tota aquesta activitat, repeteixo, de manera totalment altruista. A la seva mort, la Unió Esportiva Montserrat va afegir el seu nom al torneig de futbol Ciutat d'Igualada, que 16 anys abans havia impulsat en honor al seu pare, el Dr. Botet Pallarès i fins a dia d'avui s'ha seguit duent a terme amb el subtítol de "Memorial Drs. Botet".

El Dr. Botet i Casadesús admirant un retrat del seu pare a la seu de la Creu Roja

La seva intel·ligència i generositat, el seu tracte afable, la seva lleialtat incondicional a amics, institucions i principis, així com la seva gran capacitat mèdica i quirúrgica sumades a una inesgotable energia de treball, van fer del Dr. Botet Casadesús una persona altament estimada i respectada, com es va poder veure en el seu enterrament a la basílica de Santa Maria d'Igualada, que estava plena a vessar per donar-li el seu darrer adéu. Durant el trasllat del fèretre des de la seva llar fins a Santa Maria, la gent s'aturava i acotava el cap en senyal de respecte i homenatge i no van ser pocs els qui ho van fer amb llàgrimes als ulls.

El Dr. Botet va ser, certament, un excel·lent professional, un metge d'una enorme qualitat humana i una gran persona, molt enyorada des del dia de la seva mort prematura a causa d'una neoplàsia de pulmó, l'any 1995. Algú va dir que havia estat un líder sense enemics i, veritablement, és una definició que li escau d'allò més.

Bibliografia:

Mig segle de Creu Roja a Igualada de Marcel·lí Valls i Torné, 1993

Història de l'Hospital Comarcal d'Igualada de Ferran Garcia i Margarida Torras, 1997

Francesc X. Botet I del Castillo

Fotos: Arxiu personal i de Creu Roja Anoia

Nota: No s'han fet cites bibliogràfiques seguint les normes internacionals perquè tot el text respon a l'experiència personal de l'autor, als seus records i als testimonis de viva veu de persones que van conèixer els dos protagonistes del treball. L'objectiu de la bibliografia és, en aquest cas, ajudar a qui vulgui complementar o ampliar la informació rebuda.